

Формування синтаксичної компетентності учнів за новим підручником української мови для 8 класу

Новосьолова В.І., канд. пед. наук

Синтаксична компетентність полягає в здатності користуватися усною і писемною літературною мовою, послуговуватися необхідним арсеналом синтаксичних мовних одиниць різних структурних рівнів (словосполучення, речення, складне синтаксичне ціле), синтаксичних конструкцій певних видів і сполучних засобів (сполучникові, безсполучникові, складносурядні, складнопідрядні, складні речення з різними видами зв'язку та ін.) з урахуванням функціонально-стильових різновидів мовлення відповідно до теми, мети, ситуації спілкування, провідних жанрів комунікації тощо. Важливість вивчення *синтаксису словосполучення і простого речення* у 8 класі полягає в тому, що речення є основною одиницею синтаксису й одиницею спілкування, у реченні сконцентровано складники всіх рівнів мовної системи.

Компетентнісно орієнтований підручник української мови для 8-го класу (автори В. Новосьолова, Н. Бондаренко) покликаний задовольнити потреби учня, створити умови для того, щоб кожен міг розвиватися відповідно до своїх нахилів, уподобань і можливостей. Восьмикласники зрозуміють, наскільки важливо правильно, точно, виразно й переконливо формулювати свої думки, розвиватимуть логічне критичне мислення, вчитимуться правильно й комунікативно доцільно користуватися синтаксичними синонімічними засобами у різних життєво важливих ситуаціях. Відповідно вони ефективно збагачуватимуть синтаксичний лад власного мовлення, удосконалять пунктуаційну грамотність. Вивчення синтаксису може й повинно стати стимулом для формування пізнавального інтересу в учнів.

У змісті підручника це реалізується з допомогою текстів і методично доцільної системи завдань і вправ, які контролюють сформованість певної компетентності. Важливим структурним компонентом підручника є текст, який є основним джерелом пізнання й емоційного впливу. Занурившись в уявне соціальне середовище або змодельовавши власну ситуацію, учні матимуть змогу відчувати значущість здобутих знань і вмінь не лише в межах школи, а й виявити ту чи іншу компетентність в конкретній ситуації поза її межами. Систематичне виконання ситуаційних завдань спонукає школярів мислити, виявляти ініціативу у прийнятті рішень і відповідати за них. Осмислення ситуації сприятиме формуванню в учнів моральних переконань, системи поглядів та позитивно-ціннісного ставлення до вчинків та їх оцінку.

Підручник містить аналітичні завдання, такі обов'язкові компоненти уроку як мотивація, рефлексія, вправи творчого характеру, завдання, розраховані на спільну діяльність в парах і групах, складання й розігрування діалогів, пошук інформації з залученням різних джерел, завдання для організації дискусій, проектної та дослідницької діяльності. Такі завдання

навчатимуть продуктивно й безконфліктно співпрацювати в колективі, а в разі виникнення непорозумінь ефективно вирішувати їх.

У тезах йдеться про формування синтаксичної компетентності учнів за новим підручником української мови для 8 класу. Акцентовано увагу на важливості вивчення *синтаксису словосполучення і простого речення* у компетентнісно орієнтованому підручнику української мови для 8-го класу (автори В. Новосьолова, Н. Бондаренко), який містить аналітичні завдання, такі обов'язкові компоненти уроку як мотивація, рефлексія, вправи творчого характеру, завдання, розраховані на спільну діяльність в парах і групах, складання й розігрування діалогів, пошук інформації з залученням різних джерел, завдання для організації дискусій, проектної та дослідницької діяльності.

Ключові слова: компетентнісно орієнтований підручник, синтаксична компетентність, система вправ і завдань